FITXA D'ASSIGNATURA

Dramatúrgia en l'assaig 1

PLA DOCENT: Grau en Ensenyaments Artístics Superiors d'Art Dramàtic

ESPECIALITAT: Direcció escènica i Dramatúrgia

CURS: Quart

MATÈRIA: Dramatúrgia

DADES GENERALS

CODI	0413	
NOM	DRAMATÚRGIA EN L'ASSAIG 1	
TIPUS	OBLIGATÒRIA	
CURS I PERÍODE SEMESTRAL D'IMPARTICIÓ	QUART CURS - PRIMER SEMESTRE	
CRÈDITS ECTS I NOMBRE D'HORES	5 crèdits ECTS / 125 hores	
DESGLOSSAMENT	TOTAL	125 hores
	Treball presencial	75 hores
	Memòries i lectures	25 hores
	Treball autònom	25 hores
PROFESSORAT	Consulteu la web del centre	
REQUISITS PREVIS DE MATRICULACIÓ I ORIENTACIONS	Per a matricular-se a l'assignatura de Dramatúrgia en l'assaig 1 caldrà haver superat, prèviament, les assignatures d'Anàlisi dramatúrgica: Shakespeare i d'Anàlisi dramatúrgica: Beckett.	

COMPETÈNCIES

MATÈRIA: DRAMATÚRGIA																	
ASSIGNATURA	**COMPETÈNCIES**																
	T-01	T-02	T-03	T-07	T-08	T-09	T-12	T-13	T-14	G-1	G-4	G-5	E.D D-1	E.D D-2	E.D D-3	E.D D-4	E.D D-5
Tema. estructura formal i recopilació de materials	X	X	X		X		X	X				X	X	X	X	X	
Llengua parlada *versus* llengua escrita	X				X		X			X		X					X
Personatge i estructura de personatges	X	X	X		X		X	X		X		X	X	X	X	X	
Anàlisi comunicativa del fet escènic	X	X	X		X		X			X		X					X
Anàlisi Dramatúrgica: Shakespeare	X				X		X			X		X					X
Anàlisi Dramatúrgica: Beckett	X				X		X			X		X					X
Dramatúrgia en l'assaig 1	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	
Dramatúrgia en l'assaig 2	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	
Espai. Significació de l'espai	X	X	X		X		X	X		X		X	X	X	X	X	
Temps. Distribució dels materials en continu temporal	X	X	X		X		X	X		X		X	X	X	X	X	

LLEGENDA COMPETÈNCIES:

T-01 Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.

T-02 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

T-03 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.

T-07 Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip.

T-08 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments.

T-09 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinars i en contextos culturals diversos.

T-12 Adaptar-se, en condicions de competitivitat als canvis culturals, socials i artístics i als avenços que es produeixen en l'àmbit professional, i seleccionar els camins adequats de formació continuada.

T-13 Cercar l'excel·lència i la qualitat en la seva activitat professional.

T-14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables.

G-01 Fomentar l'autonomia i autorregulació en l'àmbit del coneixement, les emocions, les actituds i les conductes; mostrant independència en la recollida, anàlisi, i síntesi de la informació, en el desenvolupament de les idees i arguments d'una forma crítica i en la seva capacitat per a automotivar-se i organitzar-se en els processos creatius.

G-04 Comunicar, mostrant la capacitat suficient de negociació i organització de la feina en grup, la integració en contextos culturals diversos i l'ús de noves tecnologies.

G-05 Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint el risc, tolerant el fracàs, i valorant de manera equilibrada l'èxit social.

E.DD-01 Concebre propostes escèniques que fonamenten l'espectacle, generant i analitzant conceptes, textos i imatges i valorant les seves propietats representatives i la seva qualitat estètica.

E.DD-02 Projectar la composició de l'espectacle, utilitzant tots els coneixements estètics i tècnics necessaris sobre els diversos llenguatges que participen en la representació.

E.DD-03 Planificar i conduir el procés general de creació de l'espectacle, aplicant la metodologia de treball pertinent.

E.DD-04 Investigar per a concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant en allò referent a la metodologia de treball com a la renovació estètica.

E.DD-05 Estudiar el fet escènic a partir de diferents mètodes.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

MATÈRIA: DRAMATÚRGIA										
ASSIGNATURA	**APRENENTATGE**									
	A-1	A-2	A-3	A-4	A-5	A-6	A-7	A-8	A-9	A-10
Tema. estructura formal i recopilació de materials	X	X	X							X
Llengua parlada *versus* llengua escrita	X					X				X
Personatge i estructura de personatges	X	X	X	X						X
Anàlisi comunicativa del fet escènic							X			X
Anàlisi Dramatúrgica: Shakespeare	X	X	X		X			X		X
Anàlisi Dramatúrgica: Beckett	X	X	X		X			X		X
Dramatúrgia en l'assaig 1	X				X			X	X	X
Dramatúrgia en l'assaig 2					X		X	X	X	X
Espai. Significació de l'espai	X	X	X		X					X
Temps. Distribució dels materials en continu temporal	X	X	X							X

LLEGENDA APRENENTATGES:

A-1 Comprensió dels principals elements de la creació dramatúrgica. Primer des d'una perspectiva teòrica, després des d'un desenvolupament pràctic en exercicis concrets.

A-2 Capacitat de de comprendre, analitzar i desenvolupar l'estructura de temes i subtemes que suporta una obra.

A-3 Capacitat de carregar l'estructura de temes i subtemes amb una àmplia diversitat de materials de tota mena que permetin recobrir l'esquelet estructural bàsic.

A-4 Capacitat de desenvolupar un personatge des de qualsevol punt de vista: biogràfic, històric, psicològic.

A-5 Capacitat d'entendre el valor d'un espai significatiu, amb el que suposa com a modificador de tot el que passa en ell. En la mateixa mesura, incentivació de la inventiva de l'alumne en la recerca d'espais espacialment efectius.

A-6 Capacitat de comprensió dels mecanismes de la oralitat en la realitat quotidiana, des de punts de vista lingüístics, sociolingüístics i psicolingüístics, i capacitat de comprensió de les estratègies de la falsa oralitat del text teatral en els diferents estils que caracteritzen la història del text dramàtic.

A-7 Capacitat de comprensió del fet escènic des de l'inici del procés d'emissió fins a les últimes conseqüències del procés de recepció tenint en compte l'àmbit de la producció, l'àmbit de la creació, l'àmbit dels mitjans de comunicació i l'àmbit sociològic de la recepció pel públic real. És una mirada panoràmica sobre el complet ecosistema teatral.

A-8 Aplicació de tots els coneixements adquirits a l'anàlisi de les obres de Shakespeare i Beckett amb l'objectiu no d'analitzar-lo des d'una perspectiva escènica (que inclou necessàriament qualsevol altre anàlisi de text -lingüístic, literari, històric, filosòfic, etc.- i el trascendeix) amb la finalitat de dur-lo a escena.

A-9 Capacitat de treballar en condicions d'urgència aportant idees i solucions als problemes que sorgeixin al llarg d'una posada en escena.

A-10 Capacitat de combinar en cada assignatura i en tota ocasió el pensament teòric amb l'activitat escènica pràctica.

BLOCS TEMÀTICS

L'assignatura "Dramatúrgia en l'assaig 1" aborda una pràctica escènica que és la del treball dramatúrgic durant el procés de posada en escena per resoldre totes les qüestions sorgides al voltant del text amb l'objectiu específic i únic de la posada en escena. En aquest sentit, cal entendre que el treball del dramaturg se sotmet aquí a la mateixa disciplina d'equip que la resta de creadors integrats en el projecte de posada en escena.

Les nocions teòriques al voltant d'aquest forma de treballar la dramatúrgia estan subjectes sempre a la pràctica escènica:

1. El concepte de dramatúrgia d'assaig.
2. La posició del dramaturg en l'equip de direcció.
3. Dramatúrgia i anàlisi dramatúrgic de posada en escena.
4. El treball sobre el text: dramatúrgia i adaptació.
5. Tipus d'adaptacions: de la revisió a la intervenció radical.
6. El dramaturg en el procés d'assaig: tasques i relació amb l'equip de direcció i l'elenc d'actors.
7. Concreció escènica versus mirada global.
8. La tensió entre l'aparell conceptual i l'energia escènica.
9. La construcció estructural en el continuum temporal de l'escena.
10. Un treball al servei de l'estructura de l'atenció del públic.
11. La responsabilitat conceptual.

Aquests continguts, que seran desenvolupats de forma teòrica en el primer semestre dedicat a aquesta assignatura, es treballaran de forma pràctica però sistemàtica al llarg del segon semestre, en l'aplicació dels coneixements a "Dramatúrgia en l'assaig 2".

ACTIVITATS D'APRENENTATGE I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA

En el moment d'abordar l'assignatura "Dramatúrgia en l'assaig 1", l'alumne ha cursat la major part de les assignatures teòriques i pràctiques de dramatúrgia i direcció. En aquest sentit, cal només l'últim tram de la feina del dramaturg (en qualsevol de les seves accepcions) que és quan s'integra com a autor o adaptador en l'equip de direcció. Si fins aquest moment una gran part de la feina del dramaturg acaba convertida en paraules escrites sobre paper, a partir d'aquest moment s'integra en el debat constant que es genera al voltant de la necessitat de prendre decisions per part del director.

Aquesta assignatura s'imparteix en dos semestres, el primer dels quals és teòric, mentre que el segon és pràctic i està relacionat amb els treballs de Fi de grau dels alumnes d'Interpretació.
En la mesura que l'objectiu d'aquestes dues assignatures simètriques és, d'una banda, teòric i, de l'altra, pràctic; la metodologia que s'aplicarà estarà centrada en l'afinació per part de l'alumne dels principals aspectes conceptuals de la dramatúrgia alhora que s'instarà a posar-los activament en pràctica amb l'obligació d'obtenir resultats escènics palpables.

1. El treball dramatúrgic d'assaig, molt lligat a la concepció i pràctica escèniques alemanyes, s'estudiarà analitzant algunes obres sorgides en aquest context (per exemple, alguna adaptació escènica de Brecht o Heiner Müller d'una obra clàssica) amb la voluntat de fer visibles les intervencions reals.
2. Tot anàlisi, com en qualsevol procés dramatúrgic professional, anirà acompanyat d'un debat col·lectiu amb el conjunt dels alumnes.
3. Es donarà especial rellevància a establir les competències específiques entre els diferents elements de l'equip de direcció.
4. El dramaturg com a responsable de l'aparell conceptual de l'obra escènica en estricta col·laboració amb el director, que és el responsable final de la posada en escena.
5. El dramaturg i la dramatúrgia de l'espai, de la il·luminació i del vestuari.
6. El dramaturg davant de l'actor: com transformar l'aparell conceptual d'una obra dramàtica en conflictes, emocions, accions concretes.
7. Diferències entre la mirada del director (obligat a la solució de detalls escènics) i del dramaturg (obligat a mantenir la distància amb l'escenari).
8. Resolució d'urgència de problemes dramatúrgics de tota mena (textuals, estructurals, conceptuals, plàstiques, etc.) en situació real d'assaig.
9. Es donarà especial rellevància a la imaginació i visualització de solucions escèniques per part dels alumnes.
10. Es visualitzaran algunes posades en escena històriques d'obres de Beckett (després de realitzada la lectura i l'anàlisi) amb l'objectiu d'analitzar la llibertat de la posada en escena.
11. El treball pràctic consistirà en desenvolupar una dramatúrgia d'assaig en el marc dels treballs de final de carrera.
12. L'objectiu, en tot moment, és fer que l'alumne adquireixi els coneixements teòrics fonamentals per a la pràctica de la dramatúrgia.

AVALUACIÓ ACREDITATIVA DELS APRENENTATGES

El sistema d'avaluació és continu, tant pel que fa a les intervencions a classe com pel que fa als treballs pràctics que es demanaran per a complementar l'adquisició de coneixements teòrics. Pel que fa a la part teòrica, al final del semestre es farà un examen per avaluar l'adequada adquisició dels coneixements de l'assignatura. En aquest sentit, es valorarà el domini conceptual dels coneixements teòrics i la capacitat de relacionar els conceptes amb situacions pràctiques. Es valorarà especialment la capacitat d'integrar els coneixements apresos en les altres assignatures del semestre.
Instruments específics d'avaluació que acaben oferint una nota mitja ponderada són:

1. Avaluació continua pel que fa als exercicis que es demanin en relació amb l'assignatura. 25%
2. Seguiment de les lectures recomanades a través de recensions i el comentari a classe. 25%
4. Realització d'un treball pràctic de final de semestre en el qual haurà d'utilitzar els conceptes i coneixements adquirits. 25%
5. Examen teòric de final de semestre per avaluar la correcta adquisició dels coneixements teòrics. 25%

La nota de cada semestre passa pel filtre del Claustre de Dramatúrgia i Direcció, que reuneix tots els professors de cada nivell de amb el Cap de Departament. I després és ratificada pel Claustre General Semestral que reuneix a tots els Caps de Departament de cada àrea.
Això permet tenir una visió global i personal de cadascú dels alumnes en la globalitat dels seus estudis.

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

1. Abellán, Joan: La representació teatral. Introducció als llenguatges del teatre actual. Publiacions de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Barcelona, 1983.
2. Alonso de Santos, José Luis: La escritura dramática. Editorial Castalia. Madrid 1998.
3. Abirached, Robert: La crisis del personaje en el teatro moderno. Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena de España. Madrid, 1994.
4. Bettetini, Gianfranco: producción significante y puesta en escena. Editorial Gustavo Gili, S.A. Barcelona, 1977
5. Birdwhistell, Ray L.: El lenguaje de la expresión corporal. Editorial Gustavo Gili, S.A. Barcelona, 1979.
6. Bobes Naves, María del Carmen: El diálogo. Estudio pragmático, lingüístico y literario. Editorial Gredos S.A. Madrid, 1992.
7. Bobes Naves, María del Carmen: Semiología de la obra dramática.
Arco / Libros S.L. Madrid, 1997. Arco / Libros S.L. Madrid, 2001.
8. Bobes Naves, María del Carmen: Semiótica de la escena. Análisis comparativo de los espacios dramáticos en el teatro europeo.
9. Bordieu, Pierre: Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario. Editorial Anagrama, Barcelona, 2005.
10. Brown, Gillian, y Yule, George: Análisis del discurso. Visor Libros S.L. Madrid, 2005.
11. Davis, Flora: La comuniación no verbal. Alianza Editorial, Madrid, 1981.
12. Elam, Keir: Semiotica del teatro. Il Mulino. Bologna, 1988.
13. Font, Carme : Cómo crear emoción en la literatura. Una guía para lograr la mejor expresión de los sentimientos. Alba Editorial, S.L.U., Barcelona, 2008.
14. Font, Carme: Cómo diseñar el conflicto narrativo. Claves para comprender y encauzar la tensión literaria. Alba Editorial, S.L.U., Barcelona, 2009.
15. García Jiménez, Jesús: Narrativa audiovisual. Ediciones Càtedra S.A. Madrid 1993.
16. García Márquez, Gabriel: Cómo se cuenta un cuento. Escuela Internacional de Cine y Televisión. Ollero & Ramos, Editores, S. L. San Antonio de los Baños (Cuba), 1995.
17. Guillén Nieto, Victoria: El diálogo dramático y la representación escénica. Institut de Cultura Juan Gil-Albert. Generalitat Valenciana. Conselleria d'Educació i Ciència. Alacant, 1994.
18. Halac, Ricardo: Escribir Teatro. Dramaturgia en los tiempos actuales. Ediciones Corregidor. Buenos Aires, 2006.

19. Helbo, André, et alt.: Semiología de la representación. Teatro, televisión, comic. Editorial Gustavo Gili S.A. Barcelona, 1978.
20. Herman, Vimale: Dramatic Discourse. Dialogue as interaction in plays.Routledge. London, 1995.
21. Hormigón, Juan Antonio: Trabajo dramatúrgico y puesta en escena. Volúmenes I y II. Pablicaciones de la Asociación de Directores de Escena de España. Madrid, 2002.
22. Hormigón, Juan Antonio (editor): Del personaje literario-dramático al personaje escénico. Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena de España. Madrid, 2008.
23. Howard Lawson, John: Teoría y técnica de la Escritura de Obras teatrales.Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena de España. Madrid, 1995.
24. Kowzan, Tadeusz: Literatura y espectáculo. Taurus Ediciones, 1992.
25. Lavandier, Yves: La dramaturgia. Los mecanismos del relato: cine, teatro, ópera, radio, televisión, cómic. Ediciones Internacionales Universitarias, S.A. Pamplona, 1997.
26. Luckhurst: La palabra que empieza por D. Dramaturgia, dramaturgismo y asesoría literaria en el teatro desde el siglo XVIII. Editorial Fundamentos, Madrid, 2008.
27. Llanos López, Rosana: Historia y teoría de la comedia. Arco Libros
S.L. Madrid, 2007.
28. Marinis, Marco de: Semiotica del teatro. L'analisi testuale dello spettacolo. Gruppo Editoriales Bompiani. Milano, 1982.
29. Marinis, Marco de: Entendre el teatre. Perfils d'una nova teatrologia. Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Barcelona, 1998.
30. McKee, Robert: El guión: sustancia, estructura, estilo y principios de la escritura de guiones. Alba Editorial, S.L.U. Barcelona, 2002.
31. Parker, Philip: Arte y ciencia del guión. Una completa guía de iniciación y pefeccionamiento para el escritor. Ediciones Robinbook, Barcelona, 2003.
32. Pavis, Patrice: Voix et images de la scène. Pour une semiologie de la reception. Presses universitaires de Lille. Arras, 1985.
33. Pavis, Patrice: Vers une théorie de la practique théâtrale. Voix et images de la scène. Presses universitaires du Septentrion. Paris, 2000.
34. Polti, Georges: L'art d'inventer les personnages. Editions d'Aujourd'hui. Plan de la Tour, 1980.
35. Polti, Georges: Las 36 situaciones dramáticas. Editorial La Avispa, S.L., Madrid, 2000.
36. Sánchez, José A.: Dramaturgias de la imagen. Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha. Cuenca, 2002.
37. Sarrazac, Jean-Pierre (director): Lèxic del drama modern i contemporani. Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Barcelona, 2009.
38. Schmidt, Siegfried J.: Teoria del texto. Ediciones Cátedra S.A., Madrid, 1977.
39. Spang, Kurt: Teoría del drama. Lecturas y análisis de la obra teatral.
Ediciones de la Universidad de Navarra, S.A. Pamplona, 1991.
40. Tusón Valls, Amparo: Anàlisis de la conversación. Editorial Ariel, S.A. Barcelona, 2010.
41. Ubersfeld, Anne: Semiótica teatral. Catedra / Universidad de Murcia. Madrid, 1989.
42. Vorhaus, John: Cómo orquestar una comedia. Los recursos más serios para crear los gags, monólogos y narraciones cómicas más desternillantes. Alba Editorial, S.L.U. Barcelona, 1994.

eòlia centre superior d'art dramàtic

FITXA D'ASSIGNATURA

Dramatúrgia en l'assaig 1

Última revisió: Novembre 2025